

Spalio 11-ąją į sostinę grįžta vienintelis Lietuvoje šiuolaikinio džiazo ir improvizacinės muzikos festivalis „Vilnius Jazz“. Nors rengiamas jau 31 metus, jis kaskart atranda naujų šio žanro „bombikių“. Šiais metais festivalyje jų bus ne viena.

Istorinis įvykis aštraus džiazo mėgėjų laukia spalio 13-ąją, kai į Rusų dramos teatro sceną ižengs Briano Marsellos trio iš JAV. Šiuo koncertu Vilniuje prisistatys garsus Niujorko muzikos klubas „The Stone“, įkurtas 2005-aisiais legendinio avangardininko Johno Zorno.

Nuo šio rugsėjo iki metų pabaigos jis rengia Slovėnijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Austrijoje, Belgijoje, Olandijoje, Norvegijoje ir Lietuvoje savo pirmąją Europos turą, skirtą saksofonininko, kompozitoriaus bei leidėjo J.Zorno 65-ajam gimtadieniui.

Turbūt nėra nė vieno džiazo aistrualio, kuris nebūtų girdėjęs šio vardo. Sunku būtų išvardinti net dalį tų, su kuriais J.Zornas bendradarbiavo ir įrašinėjo muziką. 1995-aisiais jis įsteigė avangardinės ir eksperimentinės muzikos įrašų studiją „Tzadik“, kuri suteikė galimybę daugybei novatorių paskelbti savo darbus. Šios studijos, kaip ir J.Zorno klubo „The Stone“, vienintelis tikslas – pristatyti muziką, siekiant naudos tik jos kūrėjams, atlikėjams ir, aišku, klausytojams.

Ne mažiau J.Zornas žinomas dėl originalios savo kūrybos, kuria visada siekė įprasminti savo unikalumą. „The Stone“ europinis turas supažindins publiką su vienu išpūdingiausių ir didžiausių jo darbų – „Masada Book“ („Masados knyga“), pradėta kurti 1993-aisiais ir kuriama iki šiol.

„Masada“ (hebr. „tvirtovė“) – tai hebrajų kultūrinės tapatybės tyrimas. Europinio turo metu rinktiniai muzikantai – Mary Halvorson kvartetas, Briano Marsellos trio, grupės „Secret Chiefs 3“ ir paryžiečių „Autoryno“ – interpretuos antrąją ir trečiąją „Masados knygas“.

Pasak kritikų, B.Marsellos trio atliekama programa, kuri skambės ir Vilniuje, – viena išpūdingiausių, kokias šiuo metu galima išgirsti džiazo scenose. Ją sudaro 16 J.Zorno pjesių iš antrosios „Masados“ ciklo dalies – „Angelų knygos“ („The Book of Angels“). Ji pradėta kurti 2004-aisiais ir sudaryta iš daugiau kaip 300 klezmerių muzikos įkvėptų kompozicijų, kurias iki šiol groja įvairiausios atlikėjų sudėtys. J.Zorno „Masada“ maratonai tapo daugybės koncertų ir festivalių ašimi.

Minėtas 16 pjesių B.Marsellos kompanija atlieka skirtingomis manieromis, primindama visą

plejadą kompozitorių ir pianistų – nuo Billo Evanso ir McCoy'aus Tynerio iki Claude'o Debussy ir Erico Satie. Pernai šis pjesių rinkinys buvo įamžintas ir J.Zorno įrašų kompanijos „Tzadik“ albume.

Pasak žurnalo „Downbeat“, tik J.Zornas gali taip išplėtoti žydų muzikos temas, o B.Marsella – atlikti.

Visi trys šio trio nariai yra nuolatiniai J.Zorno bendražygiai.

Brianas Marsella vadinamas kylančia improvizacinės muzikos žvaigžde. Jis labai anksti pradėjo muzikinę karjerą – jau būdamas vienuolikos debutavo profesionalioje scenoje, paauglystėje muzikavo Filadelfijoje su įvairiais ansambliais.

Nuo 2000-ųjų Brianas intensyviai gastroliauja ir įrašinėja muziką su pripažintais atlikėjais visame pasaulyje. Jis yra brazilų perkusininko Cyro Baptistos grupės „Beat the Donkey“ narys, drauge su jos lyderiu įkūrė grupę „Vira Loucos“, surengė daugiau kaip 300 pasirodymų JAV bei Kanadoje su grupe „Caveman“, gastroliauja ir įrašinėja albumą „Tzadik“ kompanijoje su Eyalo Maozo grupe „Edom“.

Klavišininkas bendradarbiavo ir su daugeliu kitų ansamblių bei scenos talentų, tarp jų – Billy Martinu, G.Calvinu Westonu, Marshallu Allenu, Odeanu Pope'u, Dave'u Fuczinski, Anatu Cohenu, Byardu Lancasteriu, Jamaladeenu Tacuma, Mary Halvorson, Brigganu Krausu, Stephenu Bernsteinu, Jonu Madofu.

Bosininkas **Trevoras Dunnas** nuo 2000-ųjų gyvena Niujorke ir dalyvauja įvairiuose J.Zorno projektuose, tarp jų – „Nova Quartet“, „Dreamers“, „Electric Masada“, „Aleph Trio“. Jis taip pat groja daugybėje kitų grupių, kuria muziką nepriklausomiems filmams.

Perkusininką **Kenny Wolleseną** lietuviai avangardo mėgėjai jau neblogai pažįsta. Muzikantas ne kartą lankėsi mūsų šalyje – koncertavo čia su gitaristo Billo Frisello grupe, vėliau dalyvavo projektų serijoje „Fluxus ministerijoje“ Vilniuje ir Kaune kartu su JAV gyvenančiu būgnininku Daliumi Naujokaičiu ir vietos muzikantais.

Iš pastarųjų susitikimų gimė albumas „Rasa Rasa“, kurį 2014 metais išleido J.Zorno „Tzadik“ kompanija. Prieš tai šis projektas skambėjo „The Stone“ klube ir buvo įrašytas J.Zorno studijoje. Specialiai dėl jo į Niujorką buvo nuvykusios septynios sutartinių dainininkės iš Lietuvos, įsiamžinusios albume. K.Wollesenas jame groja savadarbiais instrumentais.

Šis muzikantas garsėja lankstumu, išmone ir meistryste. Jis koncertavo ir įrašinėjo muziką su įvairiausių žanrų atlikėjais – nuo Tomo Waitso iki Seano Lenono ir Rono Sexsmitho.

Tačiau milžiniškoje menininko diskografijoje daugiausia – apie 40 – su J.Zornu įgrotų albumų.

Išskirtinis jo partneris yra ir B.Frisellas, o albumų kūrėjas išleido su visa plejada džiazų korifėjų, tarp jų – Johnu Scofieldu, Leni Stern, Norah Jones, Myra Melford, Rufusu Wainwrightu, Steve'u Beresfordu, Davidu Byrne'u, Sylvie Courvoisier.

K.Wollesenas intensyviai darbuojasi ir su savo suburtu „New Klezmer Trio“, yra grupių „Sex Mob“ ir „Himalayas“ narys. Su pastarąja grupe muzikuoja ir D.Naujokaitis, jos projektuose daug kartų dalyvavo filmininkas Jonas Mekas.

Brian Marsella Trio atliekama „The Book of Angels“ skambės 31-ajame „Vilnius Jazz“ festivalyje Lietuvos rusų dramos teatre spalio 13 d. 19 val.

Bilietus platina Bilietų pasaulis.

